

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Reakce na článek: Uplatňování pohledávek z pozastávek v insolvenčním řízení

Dne 27.5.2013 byl pod číslem 91489 publikován na www.epravo.cz článek advokátů společnosti Tomaier Legal advokátní kancelář s.r.o. JUDr. Jana Tomaiera a JUDr. Matúše Hanuliaka s názvem: "Uplatňování pohledávek z pozastávek v insolvenčním řízení"[1]. Přesto, že článek vychází z velké části ze stávající judikatury Nejvyššího soudu ČR, dovoluujeme si vyjádřit nesouhlas s jeho závěry, které jsou (naneštěstí) v praxi insolvenčních řízení samozřejmě uplatňovány.

Předně je třeba uvést, že „stávající“ judikatura v oblasti pozastávek vychází sice ze stále ještě platného zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, ale zároveň z již zrušeného zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkurzu a vyrovnání. Podle našeho názoru vychází v současné době platný zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) ze zásad poněkud odlišných od zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkurzu a vyrovnání.

Autoři, na konci svého článku tvrdí:

„Zhotovitel, jehož povinnosti plynoucí ze záruky jsou zajištěny pozastávkami, se nemůže řádného splnění těchto povinností zprostit a domáhat se předčasného uvolnění pozastávek v rámci konkursu poukazem na ustanovení § 250 InsZ. Neměl-li by totiž vůči dlužníkovi pohledávku z titulu pozastávky mimo konkurs, nemůže ji mít ani v konkursu. Pokud závazky zhotovitele plynoucí z poskytnuté záruky za jakost díla nezaniknou z jiných důvodů, bude je zhotovitel muset řádně splnit. Jedině tak bude moci dojít k naplnění sjednaných předpokladů pro vznik jeho pohledávky na pozastavenou část ceny díla, jakožto základní podmínky uspokojení této pohledávky v konkursu na majetek objednatel.“

Odvolávají se přitom na ust. § 5 písmeno a) zákona č. 182/2006 Sb, insolvenční zákon. Zde se uvádí:

„Insolvenční řízení musí být vedeno tak, **aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně znevýhodněn** a aby se dosáhlo rychlého, hospodárního a co nejvyššího uspokojení věřitelů.“

V poloze věřitel versus insolvenční správce však může být výklad této zásady, kterou se řídí (nebo řídit má) insolvenční řízení **diametrálně odlišný**. Vycházejme přitom ze skutečnosti, že dlužník je v úpadku a že jeho úpadek je řešen konkurzem což je likvidační forma řešení úpadku. Zde mohou nastat dvě situace pro věřitelem přihlášené a na podmínku uplynutí záruční doby vázané pohledávky. První, pro věřitele příznivější situace nastane tehdy, pokud záruční doba uplyne před vydáním

rozvrhového usnesení. Pak je splněna odkládací podmínka a věřiteli vzniká, v souladu se zákonem, právo na poměrné uspokojení dle rozvrhového usnesení. Druhá situace nastane tehdy, pokud je konkurz zrušen před uplynutím záruční doby, jako podmínky pro byť i jen poměrné uspokojení přihlášené pohledávky.

Co do právní kvalifikace takto definované „pozastávky“, dle našeho právního názoru se nejedná o klasickou odkládací podmínku ve smyslu ust. § 36 odst. 1.) občanského zákoníku, ale o jakýsi „zajišťovací instrument“ na straně původního objednatele díla, maximálně o dohodu o odložení splatnosti části ceny díla. I pokud bychom přistoupili na argumentaci uvedenou v článku a tento instrument považovali za odkládací podmínku, pak je na místě použít právní názor Nejvyššího soudu ČR tak, jak byl judikován v jeho rozsudku sp. zn. 33 Cdo 753/2004 ze dne 26.1.2006.

Právní věta tohoto judikátu zní takto:

„Závisí-li právní následky (účinky) právního úkonu (smlouvy) na splnění podmínky, platí, že podmínka nesmí být v době právního úkonu nemožná (nesplnitelná). Zatímco k nemožné podmínce rozvazovací se nepřihlíží a právní úkon jako celek zůstává nedotčen (srov. § 36 odst. 1 věta druhá ObčZ), **důsledkem nemožnosti (nesplnitelnosti) odkládací podmínky je neplatnost právního úkonu jako celku.**“

Podle našeho názoru se původně odkládací podmínka stává okamžikem prohlášení konkurzu na dlužníka podmínkou **nemožnou**. Nemožnou proto, že konkurz ve smyslu platného insolvenčního zákona je likvidační formou řešení úpadku a zákon pak předpokládá od prohlášení konkurzu do jeho skončení krátkou lhůtu, rozhodně kratší, než je záruční doba po kterou má pozastávka trvat („ručit“) vůči dlužníkovi. Tato (záruční) lhůta činí obvykle 60 i více měsíců (!) a končí tedy až v letech kdy konkurz by měl být již nepochybně **zrušen**. Navíc je třeba vzít v potaz i skutečnost, že reklamace po dobu záruční lhůty bude uplatňovat konečný uživatel díla (resp. děl) jež je ve všech případech těchto „zádržek“ (pozastávek) subjekt odlišný od dlužníka. Dlužník je téměř ve všech případech toliko objednatelem díla, nikoliv jeho uživatelem.

Pokud tedy insolvenční řízení skončí před uplynutím shora označené lhůty, **nemá** věřitel žádnou reálnou možnost svoji pohledávku jakkoliv jinak uplatnit. Rovněž z tohoto aspektu lze, za předpokladu, že soudy příslušné ustanovení smluv o dílo budou kvalifikovat jako odkládací podmínku ve smyslu ust. § 36/1 občanského zákoníku, **považovat tuto „podmínku“ za podmínku nemožnou**.

V ust. § 5 písmeno a) zákona č. [182/2006](#) Sb., insolvenční zákon, se uvádí: „insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně znevýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárního a co nejvyššího uspokojení věřitelů.“

Pokud vztáhneme tuto zásadu kterou je ovládáno celé insolvenční řízení na tento případ, pak zjistíme, že věřitel, jehož pohledávka byla insolvenčním správcem „kvalifikována“ jako podmíněná, tedy zjištěná, ale splatná až po splnění údajné odkládací podmínky, pak tento věřitel bude z důvodů této kvalifikace **zcela jistě nespravedlivě poškozen**. On přece úpadek dlužníka nezavinil ale právě v důsledku tohoto úpadku a následného konkurzu dlužníka ukončeného před skončením záruční lhůty, **podmínka pro uplatnění jeho pohledávky nikdy nenastane** (!).

Protože v ust. téhož paragrafu, písmeno d) se uvádí: „věřitelé jsou povinni zdržet se jednání, směřujícího k uspokojení pohledávek mimo insolvenční řízení, ledaže to dovoluje zákon“, pak shora citovanou kvalifikací – podmíněná pohledávka – ztrácí věřitel jakoukoli možnost jakéhokoliv jiného uspokojení předmětné pohledávky. Věřitelova pohledávka je podmíněná podmínkou, která však do konce insolvenčního řízení s největší pravděpodobností nenastane.

Věřitel s takovouto pohledávkou nemá tak v žádném případě ono rovné či obdobné postavení tak, jak o něm hovoří další ze zásad insolvenčního řízení zakotvená v ust. § 5 písmeno b) insolvenčního zákona: věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti.

Autor tohoto příspěvku se domnívá, že judikatura by měla změnit svůj názor na otázku podmíněnosti či nepodmíněnosti přihlášek tohoto druhu pohledávek věřitelů jež jsou uplatňovány v insolvenčních řízeních podle zákona č. [182/2006](#) Sb., insolvenční zákon.

JUDr. Ing. Ivan Rott,
advokát

[AK ROTT s.r.o.](#)

Křížová 18
603 00 Brno

Tel.: +420 543 210 580
Fax: +420 543 211 428
e-mail: akrott@akrott.eu

[1] Jan Tomaier, Matúš Hanuliak, Uplatňování pohledávek z pozastávek v insolvenčním řízení, k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Obvyklé hospodaření po zahájení insolvenčního řízení: hranice přípustného jednání podle § 111 insolvenčního zákona](#)
- [Sanace, nebo zkrácení věřitelů aneb co si vzít z kontroverzní kauzy ve věci MORA-TOP](#)
- [Korporátní dluhopisy v ČR: růst trhu, regulatorní limity a koncentrace rizik v segmentu podlimitních emisí](#)
- [Notářský zápis s přímou vykonatelností ve světle nejnovější judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Promlčení před splatností? Kritická analýza judikatury Nejvyššího soudu k tzv. actio nata](#)
- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenci při ocenění majetkové podstaty](#)

- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)